

FOUTE HANDEL

MYTHES OVER TTIP

WAAROM GROEN ZICH VERZET
TEGEN HET VRIJHANDELSAKKOORD
TUSSEN DE EU EN DE VS

In heel wat Europese landen is er ophef ontstaan over **TTIP**, het vrijhandelsakkoord dat de EU en de VS sinds 2013 onderhandelen. De Europese Commissie en andere voorstanders van vrijhandelsakkoorden gebruiken opvallend vaak gemanipuleerde cijfers of zelfs leugens om dit akkoord 'te verkopen' aan de publieke opinie.

Met deze infobrochure willen we daarom enkele van de voornaamste **mythes doorprikken** en terzelfdertijd wijzen op de gevaren die er verbonden zijn aan dit beoogde akkoord. TTIP zal Europese milieu- en gezondheidstandaarden verlagen en er wordt onderhandeld op vraag en maat van vooral multinationale bedrijven. Groen ijvert voor handel die ten dienste staat van mensen, de lokale economie en het milieu.

Deze TTIP-onderhandelingen moeten stoppen en dat kunnen we samen realiseren. Dit gaat niet over een strijd tegen handel. Dit gaat niet om anti-amerikanisme. Dit is geen gevecht tussen de EU en VS. **Het is een strijd van private versus publieke krachten, van multinationale bedrijven versus burgers.**

MYTHE 1

'TTIP ZAL ZORGEN VOOR ECONOMISCHE GROEI EN JOBS'

Karel de Gucht, voormalig Europees Commissaris voor Handel, 5 mei 2014.¹

Klassiek boerenbedrog

De voorstanders van TTIP zeggen dat dit handelsakkoord elk Europees huishouden 545 euro per jaar zal opleveren² en waarschijnlijk zal leiden tot de ‘creatie van miljoenen banen’³ in de VS en in Europa. Dit is klassiek boerenbedrog.

De mooie economische groeicijfers waarmee de Europese Commissie zwaait, **gelden enkel in het scenario dat er een ‘maximaal en ambitieus akkoord’ wordt bereikt**. Daarvoor zullen we niet alleen alle handelstarieven moeten afschaffen, maar ook 50% van alle zogenaamde ‘niet-tarifaire barrières’. Dit betekent eenvoudigweg dat we de helft van onze Europese en nationale wetgeving moeten gelijkgeschakelen met deze van de Verenigde Staten.^{4,5} Naarmate de TTIP-onderhandelingen vorderen, wordt het almaar duidelijker dat een dergelijk ambitieus akkoord niet bereikt zal worden. Bovendien ‘vergeten’ de voorstanders te vermelden dat deze onrealistische groeicijfers slechts gelden vanaf het jaar 2027. Gespreid over een periode van tien jaar betekent dit dus een jaarlijkse meerwaarde van 55 euro per Europees huishouden. De minder verre gaande economische scenario’s uit dezelfde studie verwachten een jaarlijkse meerwaarde tussen de 4 euro en de 31 euro per Europees huishouden. Al minder juichende cijfers. Maar belangrijker is dat **de studie geen rekening houdt met het**

verlies aan inkomsten voor de overheid door het wegval-len van de importtarieven, **noch met de extra kosten** die de verschuivingen op de arbeidsmarkt (tijdelijke werkloosheid, herscholing etc.) met zich mee brengen. Deze kosten zouden over tien jaar kunnen oplopen tot 60 miljard euro.⁶ Dit zijn bovendien kosten die gedragen worden door alle belastingbetalers.

Wie heeft dan wel baat bij TTIP?

Zeker 80% van de export tussen de EU en de VS vindt plaats binnen 5 sectoren: de **chemische sector, vervoersmiddelen, elektrische en optische apparatuur, machines en voedingsproducten** (met inbegrip van dranken en tabak). Al deze sectoren worden gedomineerd door grote multinationale bedrijven. Cijfers van de Europese Commissie tonen aan dat kleine en middelgrote ondernemingen (KMO’s) amper deel uitmaken van deze export-georiënteerde sectoren.⁷ Zo zijn minder dan 90 bedrijven in België verantwoordelijk voor 50% van alle Belgische export buiten de Europese Unie. Hun aandeel in de totale export neemt volgens de Nationale Bank jaar na jaar toe.⁸ Slechts 0,6% van alle Belgische KMO’s exporteren naar de VS en deze export vertegenwoordigt maximaal 2%, en naar alle waarschijnlijkheid slechts 0,2% (!), van hun totale omzet.^{9,10} Dit maakt duidelijk dat internationale handel

vooral een aangelegenheid blijft van grote multinationale, dus grensoverschrijdende bedrijven, en niet van KMO’s. Nochtans zijn het net de KMO’s die zorgen voor bijna 70% van de tewerkstelling in België, het merendeel van de jobcreatie en meer dan 60% van de toegevoegde waarde. Beweren dat TTIP goed zou zijn voor de KMO’s is dan ook klinkklare onzin. De oneerlijke concurrentie van grote multinationals versus KMO’s zal dankzij TTIP juist verder toenemen.

Jobcreatie? Gesofisticeerd giswerk.

Ook op het gebied van jobcreatie zal TTIP haar belofte niet kunnen waarmaken. Wel integendeel. De economische impactanalyse waarop de Europese Commissie haar uitspraak baseert, zegt heel opvallend niets over jobcreatie. Het economische model dat men gebruikt, laat dat niet toe.¹¹ Wanneer de pleitbezorgers van TTIP dus spreken over de creatie van miljoenen banen moet men goed beseffen dat het gaat om ‘gesofisticeerd giswerk’.¹² Als je toch voorspellingen wil doen over het

De oneerlijke concurrentie van grote multinationals versus KMO’s zal door TTIP verder toenemen.

werkgelegenheidseffect van dit soort van vrijhandelsakkoorden kunnen we leren uit het verleden. Toen in 1994 het vrijhandelsakkoord tussen de VS, Canada en Mexico (NAFTA) in werking trad, beloofde President Clinton dat het in de VS zou leiden tot 200.000 nieuwe banen.¹³ In realiteit heeft men in de VS een **speciaal fonds** moeten oprichten om de miljoenen Amerikaanse werknemers te ondersteu-

nen die wegens **NAFTA** werkloos werden.¹⁴ Het ‘Economic Policy Institute’ heeft berekend dat dit handelsakkoord zorgde voor een **verlies van maar liefst 682.900 banen in de Verenigde Staten alleen**.¹⁵ Bovendien heeft het ook gezorgd voor een **neerwaartse druk op de lonen** in zowel de VS, Canada, als Mexico.¹⁶

MYTHE 2

'TTIP ZAL ONZE HOGE VOEDSELVEILIGHEID-, MILIEU EN GEZONDHEID-STANDAARDEN NIET AANTASTEN'

Cecilia Malmström, huidig Europees Commissaris voor Handel.¹⁷

© European Union 2015 - EP

Drie mechanismen (regelgevende convergentie, regelgevende samenwerking en ISDS) die men momenteel onderhandelt in het kader van TTIP zullen wel degelijk leiden tot het **verlagen** van onze standaarden en regelgeving op het gebied van **voedselveiligheid, milieu en volksgezondheid**. Dit ontkennen is ofwel uitermate naïef of een doelbewuste strategie van de voorstanders.

Nieuwe generatie vrijhandelsakkoorden: het verwijderen van niet-tarifaire barrières

De onderhandelingen over TTIP gaan voornamelijk over het gelijkschakelen van regelgeving, procedures en productstandaarden nu en in de toekomst, de niet-tarifaire barrières. Dit omdat de import- en exporttarieven tussen Europa en de Verenigde Staten al laag zijn. Meer handel en omzet wil men halen door het exporteren makkelijker te maken. Dat zal uiteindelijk – direct en indirect – een invloed hebben op hoe de EU regels maakt.

Regelgevende convergentie: harmonisatie vs. wederzijdse erkenning

Momenteel onderhandelen de EU en de VS welke wetten men kan harmoniseren of waar men elkaars wetten kan erkennen als gelijkwaardig, via de zogenaamde 'wederzijdse erkenning'. Dit hele proces noemt men 'regelgevende convergentie'.

Bij harmonisatie gaan de twee partijen rond de tafel zitten en schrijft men een volledig nieuwe wetgeving of neemt het ene land de wetgeving over van het andere land. Omdat dit een erg complex en tijdrovend proces is, kiest men in de TTIP-onderhandelingen vooral voor de **wederzijdse erkenning** van elkaars wetgeving. Hierdoor mag een in de VS goedgekeurd product, automatisch worden verkocht in de EU en vice versa. Wanneer de milieu- en volksgezondheidsnorm lager ligt in de VS dan in de EU, leidt dit automatisch tot een **verlaging van de effectieve standaarden**. Deze manier van gelijkschakeling zorgt er immers voor dat bedrijven als het ware kunnen gaan **'shoppen' in regelgeving**. Dit privilege is vooral gunstig voor grote bedrijven die hun productiecapaciteit makkelijk kunnen verplaatsen. Bovendien zullen producenten in Europa klagen bij de overheid omdat hun Amerikaanse concurrenten goedkoper kunnen produceren en hen dus wegconcurreren. Ze zullen

de overheid belobbyen om Europese normen te verlagen opdat er terug een gelijk speelveld wordt gecreëerd tussen de EU en de VS.

Een voorbeeld. In Europa moet kippenboeren voldoen aan dierenwelzijnstandaarden. Zo zijn onder meer legbatterijen niet langer toegelaten in de EU. In Amerika bestaan er op het federale niveau geen gelijkaardige regels. Momenteel worden daarom Amerikaanse kippen als ze niet voldoen aan onze normen, niet toegelaten op de Europese markt. TTIP kan deze ‘handelsbarrière’ opheffen. Kippenboeren in Europa zullen moeten concurreren met boeren in de VS. Kippen uit de VS zijn goedkoper want de producenten moeten geen rekening houden met dierenwelzijn. Deze massale import van goedkope eieren en kippenvlees zal Europese boeren onder druk zetten. Vervolgens zullen zij bij hun overheid pleiten voor een afschaffing van fel bevochten Europese regels voor dierenwelzijn, om zo terug concurrentieel te worden. Dit is een ‘race to the bottom’.

Regelgevende samenwerking: multinationals in de cockpit!

Daarnaast zal ‘regelgevende samenwerking’ (regulatory cooperation) er voor zorgen dat de **democratische besluitvorming verder wordt aangetast in het voordeel van**

multinationals. Het goedkeuren van progressieve Europese wetgeving die het algemene belang beschermt, zal zwaar onder druk komen te staan. Wetsvoorstellen zullen immers nog vóór ze worden voorgesteld aan democratisch verkozen parlementen, eerst moeten passeren langs een zogenaamd ‘regelgevend samenwerkingsorgaan’ (‘regulatory cooperation body’). Handelstechnocraten zullen daar via een eenzijdige kosten-baten-analyse beoordelen of een bepaald wetsvoorstel al dan niet ‘onnodig handel en investeringen belemmert’.¹⁸ Dit bureaucratisch orgaan kan ongelimiteerd impactanalyses aanvragen en garandeert een maximale betrokkenheid van ‘belanghebbenden’ (lees: lobbyisten). **Toekomstige wetgeving zal dus eerst gescreend worden door lobbyisten, voor er een advies wordt gegeven aan de democratische instellingen.**

Het zijn opnieuw niet de KMO’s en het maatschappelijke middenveld die het geld en de middelen hebben om hun visie te verstrekken aan dit regelgevende orgaan, maar voornamelijk grote multinationale bedrijven en lobbykantoren met vollopende kapitaal. **Grote bedrijven verwerven zo een plaats in de cockpit van het wetgevende proces.** Wetgeving zal onnodig vertraagd of zelfs voorkomen worden. Politieke debatten moeten op transparante wijze plaatsvinden in parlementen, niet in afgesloten bureaucratische fora.

ISDS: fundamenteel ondemocratisch

Tot slot hebben we ISDS – Investor-State Dispute Settlement – dat al zorgde voor veel ophef onder Europese burgers. Wanneer investeerders denken dat hun winsten worden aangetast door een overheidsbesluit of nieuwe wetgeving, stelt ISDS hen in staat om via een financiële claim deze **misgelopen ‘winsten’ terug te eisen van de overheid.** Een privaat arbitrage-tribunaal, samengesteld uit slechts drie zakenadvocaten, beslist **los van nationale en Europese wetten** of de overheid de schadevergoeding moet betalen. Zo loopt er momenteel een zaak tussen het energiebedrijf Vattenfall tegen de Duitse overheid, omdat die besliste om tegen 2022 uit kernenergie te stappen. Het bedrijf eist 3,7 miljard dollar voor misgelopen winsten.¹⁹ ISDS zou er voor zorgen dat investeerders meer rechten krijgen dan eender wie. Dit is **fundamenteel ondemocratisch.**

De zakenadvocaten die werken voor een dergelijk tribunaal worden bovendien geconfronteerd met een **onoplosbaar belangenconflict:** hun inkomen hangt uitsluitend af van de zaken die slechts één partij kan aanspannen, namelijk de investeerders. De kans is dan ook groot dat ze eerder geneigd zijn om uitspraken te doen in het voordeel van deze investeerders. ISDS bestaat al langer in handelsverdragen en was bedoeld voor de bescherming van investeerders in

landen met een gebrekkig rechtssysteem. Maar in het geval van de VS en Europa kunnen we toch moeilijk van ‘bananen-republieken’ spreken?

Gemiddeld kost het **aanspannen van een ISDS-zaak 8 miljoen dollar**, omgerekend zo’n 7 miljoen euro. Niet meteen een bedrag dat een klein zelfstandig bedrijf kan ophoesten. ISDS wordt dan ook meestal gebruikt door grote bedrijven. Zo blijkt uit beschikbare statistieken dat minstens 70% van alle ISDS-zaken door multinationals wordt aangespannen.²⁰ Het mag duidelijk zijn dat een overheid wel twee keer zal nadenken wanneer het publieke belangen zoals onze gezondheid of het milieu wil beschermen, wanneer een multinational er mee dreigt om het land met een miljardenclaim voor een private rechtbank te slepen. ISDS zal dus zorgen voor een zogenaamde ‘**regulatory freeze**’: wetten om publieke belangen in de toekomst te beschermen zullen moeilijker tot stand komen of worden uitgesteld. Daar zijn in de EU en elders al verschillende voorbeelden van.

MYTHE 3

'TTIP ZAL EEN WERELDSTANDAARD ZETTEN'

Philippe De Backer, Europees Parlementslid
(Open VLD), 31 mei 2015, Zevende Dag

© European Union 2015 - EP

Dit is megalomane dagdromerij. **Enkel via het harmoniseren van wetgeving kom je op een efficiënte manier tot een globale wereldstandaard.** Dit is echter niet wat er momenteel op de onderhandelingstafel ligt. De onderhandelaars willen immers het gros van de bestaande wetgeving via wederzijdse erkenning op elkaar afstemmen. Dit blijkt uit de onderhandelingsteksten die uitgelekt zijn of openbaar gemaakt werden door de Europese Commissie.

Deze wederzijdse erkenning geldt bovendien enkel tussen de EU en de VS. Andere landen zullen wanneer ze importeren naar Europa nog steeds moeten voldoen aan onze regels. Deze manier van regels 'gelijkschakelen' zorgt niet voor de creatie van een wereldstandaard. Het creëert wel een sfeer van het westen tegen de rest, in plaats van te proberen afspraken over wereldhandel op internationaal niveau te maken.

Er wordt geen wereldstandaard maar enkel een sfeer van het westen tegen de rest gecreëerd.

Wat wil Groen?

De vele beloften over TTIP zijn fake. Dit vrijhandelsverdrag zal opnieuw meer macht aan multinationals geven. Bestaande en toekomstige sociale- en milieunormen zullen door de mechanismen die in TTIP worden onderhandeld (regelgevende convergentie, regelgevende samenwerking en ISDS) onder druk komen te staan. En onze democratie zal verder worden uitgehouden. Burgers en KMO's betalen het gelag. **Daarom ijveren we voor een stopzetting van de TTIP-onderhandelingen.**

Groen heeft genoeg van deze gefaalde neoliberale recepten. Handel is niet per definitie slecht of verkeerd, maar evenmin altijd goed. Wij pleiten voor een economie die zoveel mogelijk

Wij pleiten voor een economie in evenwicht met het ecosysteem, die rekening houdt met beschikbare grondstoffen en die ten dienste staat van mensen en niet andersom.

in evenwicht is met het ecosysteem, rekening houdt met beschikbare grondstoffen en die ten dienste staat van mensen en niet andersom. **Eerlijke handel moet de norm worden en niet de uitzondering.** Een handelsverdrag moet streven naar **opwaartse harmonisatie van standaarden** waarbij een **maximale bescherming van de lokale economie en het milieu** voorop staat. We nemen de 'best practices' uit elkaars wetgeving en proberen zo te komen tot de **best mogelijke standaard in het algemeen belang.** Dit is niet alleen goed voor burgers, maar het betekent een kostenvoordeel voor bedrijven omdat deze niet langer moeten voldoen aan verschillende standaarden.

Eindnoten

1. Karel de Gucht, Europese Commissie, 'We need to make TTIP work', 5 mei 2014 (http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-14-357_en.htm)
2. CEPR (2013). Reducing Transatlantic barriers to Trade and Investment - An economic assessment. VII. (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf)
3. Karel de Gucht, Europese Commissie, 'Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) - Solving the Regulatory Puzzle', 10 oktober 2015 (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/october/tradoc_151822.pdf)
4. CEPR (2013). Reducing Transatlantic barriers to Trade and Investment - An economic assessment.p.2. (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf)
5. ECORYS (2012), Study on 'EU-US High Level Working Group' p.31. (<http://www.ecorys.com/sites/default/files/files/EU-US%20HLWG%20Ecorys%20Final%20report.pdf>)
6. ÖFSE (2014). Assessing the Claimed Benefits of the Transatlantic Trade and Investment Partnership. P.18. (http://www.guengl.eu/uploads/plenary-focus-pdf/ASSESS_TTIP.pdf)
7. Europese Commissie, Annual Report on European SMEs 2013/2014, 2014. (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supporting-documents/2014/annual-report-smes-2014_en.pdf)
8. Nationale Bank van België, Economisch Tijdschrift, Juni 2013, p. 32. (<https://www.nbb.be/doc/ts/publications/economicreview/2013/ecotijdi2013.pdf>)
9. Eurostat, Eurostat's Trade by Enterprise Characteristics (TEC) database, juni 2015. (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/setupdimselection.do>)
10. Door een aandeel 'onbekende handelsdata' in de statistieken van Eurostat hebben we steeds gewerkt met het grootst mogelijke aandeel. Hierdoor zijn onze percentages een overschatting van het werkelijke aandeel KMO's die handel drijven met de VS. De werkelijke percentages zullen nog lager liggen.
11. Europese Commissie 2013), Impact Assessment Report on the future of EU-US trade relations. (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150759.pdf).
12. European Parliamentary Research Service (2014), TTIP: Detailed Appraisal of the European Commission's Impact Assessment, p.58. ([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/528798/IPOL-JOIN_ET\(2014\)528798_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/528798/IPOL-JOIN_ET(2014)528798_EN.pdf))
13. Bill Clinton, Clinton Makes His Case For Nafta 'Nafta Will Create 200,000 American Jobs In Two Years.', 19 september 1993. (http://articles.philly.com/1993-09-19/news/25987801_1_global-trade-nafta-american-jobs)
14. Public Citizen, NAFTA's 20-Year Legacy and the Fate of the Trans-Pacific Partnership, februari 2014. (<https://www.citizen.org/documents/NAFTA-at-20.pdf>)
15. Robert E. Scott, Economic Policy Institute, No Jobs from Trade Pacts, 18 juli 2013. (<http://www.epi.org/publication/trade-pacts-korus-trans-pacific-partnership/>)
16. Public Citizen, NAFTA's 20-Year Legacy and the Fate of the Trans-Pacific Partnership, februari 2014. (<https://www.citizen.org/documents/NAFTA-at-20.pdf>) & NAFTA's Legacy for Mexico: Economic Displacement, Lower Wages for Most, Increased Immigration (<https://www.citizen.org/documents/ImpactsonMexicoMemoOnePager.pdf>)
17. Cecilia Malmström, Europees Commissaris voor Handel, The Guardian: Don't believe the anti-TTIP hype - increasing trade is a no-brainer, 16 februari 2015.

(<http://www.theguardian.com/commentisfree/2015/feb/16/ttip-transatlantic-trade-deal-businesses>)

18. Corporate Europe Observatory, RECONSTRUCTED: Draft sent 26/3-15 from the Commission to the Trade Policy Committee CHAPTER Regulatory Cooperation. (http://corporateeurope.org/sites/default/files/reconstructed_ec_proposal_regulatory_cooperation_march_2015_0.pdf).
19. Corporate Europe Observatory, TTIP: debunking the business propaganda over investor rights, juli 2014. (<http://corporateeurope.org/international-trade/2014/07/ttip-debunking-business-propaganda-over-investor-rights>)
20. OESO, OECD Working Papers on International Investment 2012/03. (<http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5k-46b1r85j6f.pdf?expires=1435592358&id=id&accname=guest&checksum=47E9D93505F017F3C23540AB47B40168>)

Wat kan jij doen?

Onderteken de petitie

We zijn er al eerder samen met burgers en organisaties in geslaagd om de onderhandelingen over ACTA, het vrijhandelsakkoord over intellectuele eigendomsrechten, te stoppen. Nu moeten we er voor zorgen dat ook de onderhandelingen over TTIP worden stopgezet. We zijn goed op weg. Roep het Europees Parlement en de Europese Commissie op om de onderhandelingen over TTIP stop te zetten via www.ttip2015.eu. Al meer dan 2 miljoen Europeanen hebben deze petitie ondertekend.

www.ttip2015.eu

Laat je stem horen

Verder zijn er verschillende burgers en maatschappelijke organisaties die debatten, acties en manifestaties rond TTIP organiseren. Sluit je bij hen aan, praat erover met familie, vrienden en burens en laat van je horen!

Blijf op de hoogte

Blijf op de hoogte over TTIP en komende evenementen via www.bartstaes.be.

